

TALOUSARVIOALOITE 147/2009 vp

Määrärahan osoittaminen sotainvalidien avopalvelujen järjestämiseen

Eduskunnalle

Veteraanien toimintakyky säilyisi pidempään, mikäli omatoimista selviytymistä tuettaisiin tehokkaasti. Heidän kuntoutukseensa ja kotiapuunsa tulee panostaa nyt, kun siihen vielä on mahdollisuus.

Suomen viime sodissa sai pysyvän vamman 94 000 sotainvalidia, joista elossa on runsaat 10 000. Heidän keski-ikänsä on noin 85 vuotta. Monet sotainvalideista haluavat asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Sotainvalidit, kuten ylipäättään sotaveteraanit, pystyvät selviytymään omassa kodissaan pidempään saadessaan riittäviä ja asiallisia palveluja. Mitä pidempään sotainvalidit kykenevät selviytymään kotonaan, sitä pidempään he voivat elää tutussa ja turvallisessa kotiympäristössä. Samalla myös yhteiskunnan varoja säästyy, kun ei tarvita kalliita laitospaikkoja.

Ne sotainvalidit, joiden vamman haitta-aste on 20—100 prosenttia, ovat oikeutettuja kuntien järjestämiin ja valtion korvaamiin avohoidon sosiaali- ja terveyspalveluihin, kuten kodinhoitoon, pyykkipalveluun, ateriapalveluun ja kylvetykseen sekä kotisairaanhoidon. Hoidon ja palvelujen taso kuitenkin vaihtelee valitettavan paljon eri kuntien välillä, eikä sotainvalideja näin kohdella tasavertaisesti. Toinen vielä vakavampi asia on se, että alle 10—15 prosentin haitta-asteen sotainvalidit eivät saa mitään sotilasvammalain mukaisia palveluita. Tällaisia 10—15 prosentin haitta-asteen sotainvalideja on noin 5 000. Lisäksi on muistettava se, että vamman haitta-astetta määriteltäessä vamman laatu on saatettu

syystä tai toisesta luokitella liian alhaiseksi. Haitta-asteen määrittely on kaavamainen ja vanhentunut tapa, eikä se kohtele sotainvalideja tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti. Käytännössä on täysin mahdotonta todeta, mikä ikääntyneen ihmisen vaivoista on seurausta sotavammasta ja mikä ei.

Sotavammaisia varten rakennetuista hoivakodeista ja kuntoutussairaaloista vapautuu luonnollisen poistuman kautta paikkoja vaikeavammaisilta. Tätä vapautuvaa kapasiteettia tulisi käyttää laitoshoidon tarvitsevien lievemmin vammautuneiden sotainvalidien hyväksi. Avopalvelut tulisi saattaa kaikkien sotainvalidien saataville. Eri-tyistä tukea tarvitseville rintamaveteraaneille tulee järjestää koti- ja hoivapalveluja. On syytä muistaa, että mitä pidempään sotainvalidit pystyvät tuella ja kuntoutuksella selviämään kotonaan, sitä vähemmän he tarvitsevat laitoshoidon ja näin myös yhteiskunnan varoja säästyy — ja ennen kaikkea sotiemme veteraaneille voidaan turvata inhimillinen hoito.

Valtiovarainvaliokunta hyväksyi valtion vuoden 2004 talousarviota koskevassa mietinnössään (VaVM 39/2003 vp) seuraavan lausuman: "Sotainvalidien korkea ikä ja nopeasti lisääntyvä avun tarve huomioon ottaen valiokunta pitää tärkeänä, että avopalvelujen korvattavuus laajennetaan mahdollisimman pian koskemaan kaikkia sotainvalideja. Avohoidon tukitoimilla voidaan vähentää myös laitoshoidon tarvetta."

Veteraanien joukko harventuu entisestään, mutta heidän tarvitsemansa hoidon määrä koko

ajan kasvaa. Muutamien vuosien päästä veteraanien kuntoutusrahoja ei tarvita lainkaan — siihen saakka heidän inhimillisen kohtelunsa ja hyvän hoitonsa eteen on tehtävä kaikki voitava. Näin ollen, vielä kun meillä on siihen mahdollisuus, kaikkia sotainvalideja tulisi kohdella samalla tavoin varsinkin, kun haitta-asteen määrittely ei ole ollut yksiselitteistä ja oikeudenmukaista. Sen vuoksi tulisi myös valtion budjettiin varata määräraha kaikkien sotainvalidien kuntouttamiseen ja muiden avopalvelujen järjestämiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2010 talousarvioon momentille 33.50.55 lisäyksenä 2 000 000 euroa kuntien järjestämien avopalvelujen budjettiperusteiseen rahoittamiseen sotainvalideille siten, että avopalveluihin oikeuttava haitta-asteraja poistetaan kokonaan.

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 2009

Pertti Hemmilä /kok